

Тема :
Освіта як розвиток

**Основні суперечності та
проблеми розвитку сучасної
освіти**

*Нова хвиля
багатства розхитує всі
принципи індустріалізму
у міру того, як замість
факторів традиційного
промислового виробництва,
таких як земля, труд і
капітал, все більше починає
цінуватися знання.*

Елвін Тоффлер

Розвиток – характеристика якісних змін об'єктів, поява нових форм буття, інновацій і нововведень, поєднаних з перетворенням їхніх внутрішніх і зовнішніх зв'язків.

Сталий розвиток

- процес позитивних, постійно зростаючих соціально-економічних змін, що передбачає узгодження потреб сучасних і майбутніх поколінь у ресурсах розвитку та орієнтацією на упровадження соціальних стандартів, новітніх технологій і збереження довкілля.

Розвиток особистості - це процес
формування соціальної якості
індивіда в результаті її соціалізації
та виховання, що відбувається
упродовж життя.

Суспільство знань

Характерні ознаки економіки знань:

В структурі ВВП переважають високотехнологічні галузі та інтелектуальні послуги, зростає частка зайнятих у цих сферах.

Переважна частка національного прибутку формується за рахунок інноваційної або технологічної ренти.

Високий рівень капіталізації компаній, основна вартість яких формується інтелектуальною складовою.

Основа економіки знань:

- *Якісна освіта.*
- *Продуктивні знання – наука.*
- *Інформаційно-комунікаційні технології, що сприяють розповсюдженню і використанню знань.*
- *Ефективна система впровадження гуманітарно-інтелектуального капіталу у результати виробничої діяльності.*

Людський капітал -

- привласнена людиною сукупність інтелектуальних і фізичних ресурсів, що виявляється у її здібностях, компетенції, мотивації, здоров'ї та використовується нею в економічній діяльності з метою одержання зростаючого доходу.

Людський капітал...

- *“...складається з набутих знань, навичок, мотивації й енергії, якими наділені людські істоти і які можуть використовуватися протягом певного часу з метою виробництва товарів і послуг “.* Г. Боуен.

- *“...продуктивні здібності, обдарування і знання“.* Л.Шуроу.

- *“... шкільна освіта, навчання на робочому місці, зміцнення здоров'я і зростаючий запас економічної інформації“.*

Г. Беккер.

Людський капітал

- Набувається людиною в наслідок інвестицій у власний розвиток (здоров'я, знання, компетенції, мотивації).
- Належить людині і є невіддільним від неї.
- Має цілеспрямоване використання.
- Закономірно призводить до зростання доходів.
- Симулює нові інвестиції у власний розвиток.

**Відповідальність
за збереження
довкілля**

Добробут

**Справедливий
світопорядок**

**СТІЙКИЙ
РОЗВИТОК**

**Економічний
розвиток**

**Придатний
для
проживання
світ**

**Соціальний
прогрес**

Індекс людського розвитку Human Development Index

Індекс для порівняльної оцінки бідності, грамотності, освіти, середньої тривалості життя тощо.

Рівень грамотності дорослого населення країни (2/3 індексу) і сукупна частка учнів та студентів (1/3 індексу).

Рівень життя, оцінений через ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності в доларах США.

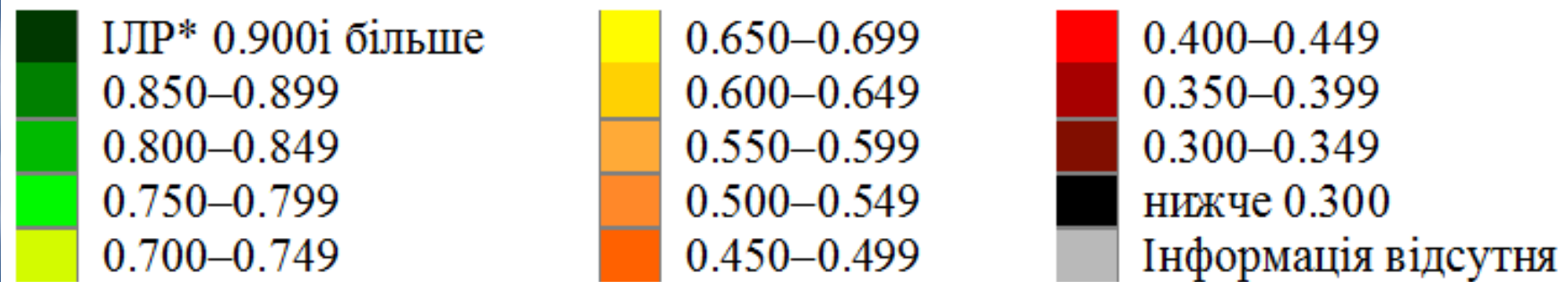
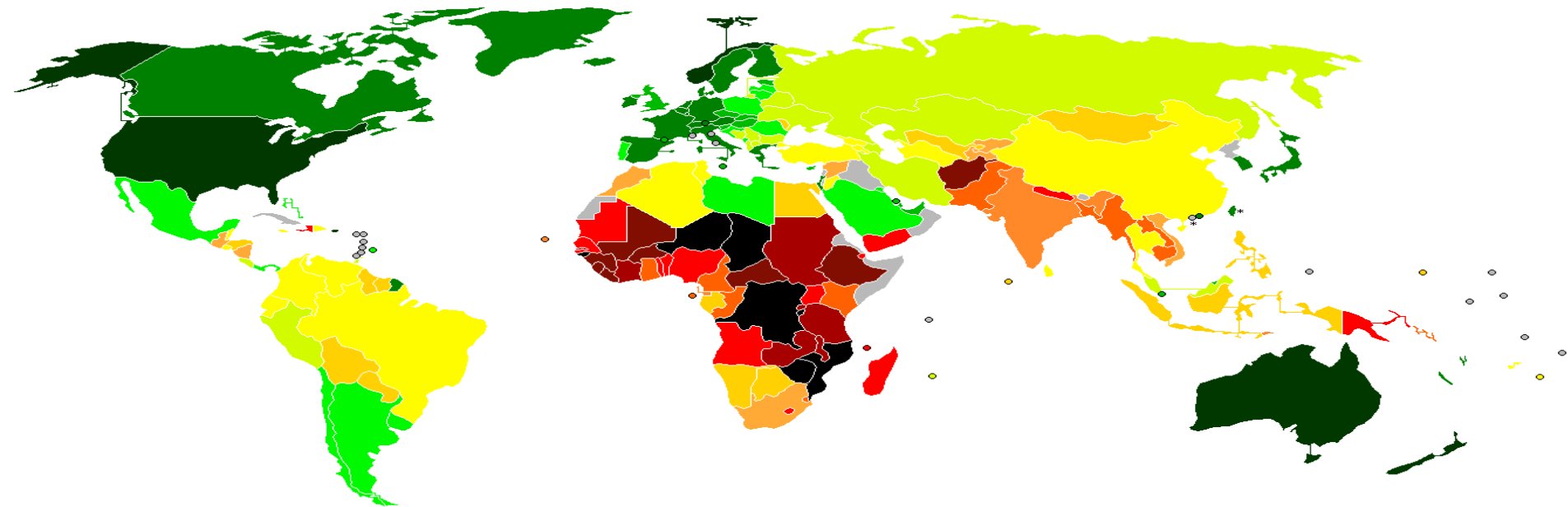
Середня тривалість життя.

Україна

- 1990 р. – 45 місце.
- 1995 р. - 102 місце.
- 1999 р. - 80 місце.
- 2001 р. - 70 місце.
- 2003 р. - 77 місце.
- 2005 р. - 76 місце.
- 2007 р. - 85 місце.
- 2009 р. - 69 місце.
- 2011 р. - 76 місце.
- 2012 р. - 78 місце.

- **Індекс освіти – 30 місце.**
- **Індекс гендерної нерівності – 57 місце.**
- **Індекс ВВП на душу населення – 100 місце.**
(108 – 3002 дол.) Світ - 8229.
- **Індекс тривалості життя – 129 місце.** (чоловіки - 62 роки, жінки - 74).

Світова мапа розвитку людського потенціалу

ІЛР* – Індекс людського розвитку

Основні тенденції розвитку сучасної освіти

Обов'язковість, доступність, неперервність, масовість.

Зниження віку з якого починається обов'язкова освіта та її продовження.

Інтегрованість змісту та його постійне оновлення.

Запровадження механізмів вимірювання якості освіти та її моніторингу.

Технологічність та ресурсоемність.

Виклики

Завдання:

- подолати авторитаризм єдиних навчальних планів і програм;
- забезпечити варіативність, гнучкість, максимальну свободу форм, методів, технологій та методик;

- подолати негативні наслідки масовості та усереднення освіти, її орієнтацію на середньостатистичного учня та сумнівні результати навчання.

Виклики

ДЕМОГРАФІЧНИЙ СПАД

- за останні 10 років кількість школярів в Україні скоротилася на 2,5 млн.;
- серед загальноосвітніх шкіл I-II ступеня (5281) - 27,7 % (1461) - мають контингент менше 40 учнів.;
- із 2137 шкіл I ступеня - (806) 37,7 % нараховують менше 10 учнів.

В Україні на одного учителя припадає 8,4 учня:

- у Тернопільській області це співвідношення складає **6,1 : 1,**

-

- ще у **14** областях цей показник є нижчим від загальноукраїнського.

-у м. Києві - **10,5 : 1.**

-Але майже 40% шкіл мають наполовину, а той на 70 відсотків менший контингент учнів від їх проектного потенціалу.

Чого очікувати в шкільній освіті ?

1. Сім'я може повернути собі забрані школою функції:

-школа має бути суголосною із сім'єю у питаннях виховання, зокрема релігійного, а при можливості передати сім'ї все те, що вона зголоситься виконувати.

2. Відмова від консервативної моделі школи першого ступеня, на місце якої у сільській місцевості може прийти школа-родина, або будинок учителя:

- навчання має вийти за межі стін школи;
- замість школи, яка дає готові знання, має прийти школа, де формується світогляд у процесі досліджень.

3. Варто відмовитися від стандартів змісту освіти та перейти до стандартів її якості

- необхідно надати максимально можливу свободу у частині концепцій, форм і методів реалізації змісту освіти;

Початкова школа – 1-5 клас;

Основна школа – 6-8 клас;

старша школа – 9-11 клас.

**“Наукові винаходи й знання повинні
...опиратися не на книгу, а на факт, не
на віру тільки сказаному й
прочитаному, а на
висновки й з власного досвіду“**

Я. Чепіга.

5. Створення науково-дослідних центрів за моделлю міжшкільних комбінатів

- нова якість природничої освіти

6. Використання потенціалу коледжів, а також системи професійно-технічного навчання

- потреба ефективної реалізації завдань профільного навчання;**
- передання коледжів, технікумів та училищ на місцевий бюджет.**

7. Підготовка та підвищення кваліфікації учителя з іншою філософією

Учитель школи :

- має бути учителем-дослідником, готовим вести психолого-педагогічні спостереження за розвитком дітей;
- робити відповідні узагальнення та вносити корективи;
- надавати консультації батькам;
- уміти вносити відповідні корективи до навчального процесу.

Суспільні трансформації, що впливають на розвиток української вищої освіти

Перехід до ринкової економіки і комерціалізація вищої освіти

Злам тоталітарної ідеології та системи ідеологічного контролю

Ціннісна невизначеність та зміна структури управління вищою освітою

Велика мережа навчальних закладів та наявність реального контингенту потенційних студентів

Зміна поколінь професорсько-викладацького та керівного складу університету

Запровадження стандартів вищої освіти та ідеї академічних свобод

Жорстка регламентація діяльності університету та ідея університетської автономії

Потреба переходу до нової якості вищої освіти та технологічна відсталість університетів

Доступність дипломів та відсутність рівного доступу до якісної освіти

Ідея елітності вищої освіти та її масовість

Реальні потреби в ресурсах та можливості держави

Приходом нового покоління студентів, яке виросло в умовах, хоч і не зрілої, але все ж демократії та консерватизмом професорсько-викладацького складу

Входження до світового освітнього простору та відірваність від культури і традицій університетської Європи

Запровадження принципів Болонської декларації і суперечностями, що виникають

**Бажаю Вам великих успіхів у
самопізнанні!**

Будьте мудрими!